

Aika 21.09.2026, klo 10:00 - 11:41

Paikka Kokoushuone Tammi

Käsitellyt asiat

- § 138 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 139 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 140 Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
- § 141 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.-30.6.2026**
- § 142 Alueiden ja maankäytön suunnittelun lainsäädäntökehys uudistuu**
- § 143 Lausunto alueellisten valtioneuvostojen suuntaviivojen uudistamisesta**
- § 144 Varsinais-Suomen päivitetyn ilmastotiekartan kommentointikierros**
- § 145 Maakuntakaavan avoimen lähdekoodin tiedonhallinnan jatkokehittäminen (Maltti2) -hankkeen käynnistäminen**
- § 146 Metsien vesiensuojelua ja ilmastokestävyyttä edistävä metsänhoito (LATVAT) -hankkeen käynnistäminen**
- § 147 Luonnonarvomarkkinat käyntiin maakunnissa (LUMOMAA) -hankkeen käynnistäminen**
- § 148 Energiaa ilmastotyöhön -hankkeen käynnistäminen**
- § 149 Taloyhtiöiden energiamurros -hankkeen päättäminen**
- § 150 Location Innovation Hub -hankkeen päättäminen**
- § 151 Vuoden 2027 kokousaikataulu**
- § 152 Aluesuunnittelujaoston 24.8.2026 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat**
- § 153 Viranhaltijapäätökset**
- § 154 Tiedoksi annettavat asiat**

Lisäpykälät

- § 155 LISÄPYKÄLÄ: Markkinointiyhteistyö Turun kaupungin kanssa**
- § 156 LISÄPYKÄLÄ: Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2029**

Saapuvilla olleet jäsenet

Saku Nikkanen, puheenjohtaja
Mikko Aaltonen
Teija Ek-Marjamäki
Laura Kontu
Arttu Laaksonen
Emma Lindqvist
Juhani Pilpola
Juha Rantasaari, varajäsen
Eija Raunio
Jaana Reijonsaari
Ville Roslakka
Konsta Weber
Nicke Wulff
Anna-Leena Yli-Jama
Juha Hellstén, varajäsen

Muut saapuvilla olleet

Petra Määttänen, hallintojohtaja, sihteeri
Aliisa Wahlsten, Mv:n puheenjohtaja
Laura Lähteenmäki-Ojala, Mv:n II varapuheenjohtaja, poistui 11:35
Jyri Arponen, maakuntajohtaja, esittelijä
Johanna Mattila, aluekehitysjohtaja
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Heidi Saaristo-Levin, suunnittelujohtaja
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Heli Mäkynen, johdon assistentti
Vesa Palander, saapui 10:36, poistui 10:45

Poissa

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Pekka Kuusisto, 3. varapuheenjohtaja
Kimmo Aho
Timo Katajainen
Sari Pesonen

Allekirjoitukset

Saku Nikkanen
Puheenjohtaja

Petra Määttänen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

23.09.2026

23.09.2026

Mikko Aaltonen

Teija Ek-Marjamäki

§ 138

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista on lähetetty maakuntahallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen käsittelyjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös

Puheenjohtaja Saku Nikkanen totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, koska läsnä oli 15 jäsentä.

Sovitaan, että asian kiireellisyyden vuoksi § 155 käsitellään § 141 jälkeen.

§ 139

Pöytäkirjan tarkastaminen

Pöytäkirjat hyväksytään ja tarkastetaan sähköisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Kimmo Ahon ja Teija Ek-Marjamäen.

Päätös

Maakuntahallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Mikko Aaltosen Teija Ek-Marjamäen.

§ 140

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Selvitys maakuntaliittojen roolista ja Maakuntaliitto 2.0

Valtiovarainministeriö on 18.6.2026 asettanut Kari Häkämiehen selvittämään maakuntien liittojen tehtäviä ja asemaa. Osana selvitystyötä Häkämies on osoittanut kunnille kyselyn selvitykseen liittyen. Maakuntajohtaja esittelee lyhyesti kyselyn sisältöä, minkä jälkeen asiasta käydään keskustelu.

Suunnitellut seutukuntajaon muutokset voimaan vuonna 2027

Tilastokeskus on tehnyt 9.9.2026 päätöksen seutukuntaluokituksen uudistamisesta vuoden 2027 alusta alkaen. Päätöksen mukaan Varsinais-Suomessa Parainen ja Kemiönsaari siirtyvät Turunmaan seutukunnasta Turun seutukuntaan, jolloin Turunmaan seutukunta lakkautetaan. Lisäksi Aura siirtyy Loimaan seutukunnasta Turun seutukuntaan ja Marttila Loimaan seutukunnasta Salon seutukuntaan. Tilastokeskuksen tekemä päätös seutukuntajaosta mukailee asianosaisten kuntien toiveita sekä Varsinais-Suomen liiton lausuntoa. Varsinais-Suomen muutosten lisäksi Satakunnassa Huittinen siirtyy Porin seutukunnasta Rauman seutukuntaan. Lisäksi seutukuntamuutoksia tehtiin Pohjois-Savossa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Budjettiriihen päätöksellä edistetään ruuantuotannon omavaraisuutta

Orpon hallituksen viimeisessä budjettiriihessä eteni Varsinais-Suomen esitys Suomen irrottautumisesta fossiilisesta ammoniakista. Hallitus päätti tiekartasta, jonka tavoitteena on vahvistaa ammoniakin huoltovarmuutta ja puhtaan ammoniakin kotimaista tuotantoa. Asia on Varsinais-Suomelle merkittävä muun muassa maakunnan vahvan maataloussektorin, vetytalouden kehityksen ja Naantaliin suunnitellun vihreän ammoniakin tuotantolaitosinvestoinnin vuoksi.

Lähijunaliikenteen osalta budjettiriihestä tavoiteltiin alueellisen junaliikenteen käynnistämispäätöstä ja Raision kaukojunaliikennepilotin rahoitusta vuosille 2028–2030. Väylävirasto kuitenkin arvioi, että henkilöliikenteen käynnistäminen Turku–Uusikaupunki-radalla edellyttää välttämättä vähintään noin 10 miljoonan euron investointeja radan kriittisimpiin kohteisiin. Lisäksi rata on laajemman peruskorjauksen tarpeessa pitkän aikavälin toimintavarmuuden ja tavaraliikenteen turvaamiseksi.

NRPP National and Regional Partnership Plan -kansallisen valmistelun tilanne

EU:n monivuotisen rahoitusohjelman 2028-2034 kansallisen hallintomallin ja sisältöjen suunnittelu on käynnistynyt. Suomen osalta kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun koordinoinnista vastaa valtionvarainministeriö

tiivissä yhteistyössä valtioneuvoston kanslian kanssa. Käydään läpi kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman valmistelun tilanne. Valtakunnallinen sidosryhmätilaisuus järjestettiin tiistaina 15.9.

Päätös Central Baltic -ohjelman 2028-2034 valmistelun käynnistämisestä

Työ- ja elinkeinoministeriö on päättänyt käynnistää työnimellä Central Baltic 2028–2034 valmisteltavan Interreg-suunnitelman luvun valmistelun ohjelmakaudelle 2028–2034 valtioneuvoston asetuksen työ- ja elinkeinoministeriöstä (1024/2007) 1 §:n 4 kohdan nojalla.

Euroopan unionin Central Baltic -ohjelmaan osallistuvat jäsenvaltiot ovat antaneet Varsinais-Suomen liitolle tehtäväksi käynnistää ohjelman seuraavan ohjelmakauden valmistelun. Central Baltic on Euroopan unionin rajat ylittävän yhteistyön ohjelma, joka rahoittaa Suomen, Ahvenanmaan, Ruotsin, Viron ja Latvian alueella toteutettavia kansainvälisiä kehittämishankkeita.

Varsinais-Suomen liitto käynnistää nyt ohjelman sisältövalmistelun kaudelle 2028–2034. Seuraavan vuoden aikana ohjelmaa valmistellaan tiiviissä yhteistyössä ohjelma-alueen maakuntien, jäsenvaltioiden, viranomaisten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Varsinais-Suomen liitto toimii nykyisen Central Baltic -ohjelman hallintoviranomaisena sekä ohjelman sihteeristön päätoimipaikkana.

Uuden ohjelman tavoitteet ja painopisteet täsmentyvät valmistelun edetessä. Tavoitteena on luoda ohjelma, joka vahvistaa edelleen maiden välistä yhteistyötä sekä tukee alueiden kilpailukykyä, kestävää kehitystä ja yhteisten haasteiden ratkaisemista.

EGTC (European Grouping for Territorial Co-operation) saaristomeryhteistyö

Pohjoismainen saaristoyhteistyö hakee uutta organisaatiomuotoa, joka mahdollistaisi suoran hanketoiminnan eri sektoreilla. Päätös uudesta organisaatiosta on tarkoitus tehdä neuvoston kokouksessa Turussa toukokuussa 2027. Tällä hetkellä valmisteilla ovat säännöt ja yhteistyösopimus. Varsinais-Suomen liitto on jäsenenä Pohjoismaisessa saaristoyhteistyössä, joka kytkee yhteen Tukholman saariston, Ahvenanmaan ja Suomen eteläisen saariston, mukaan lukien Turun saaristo.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää merkitä ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 141

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.–30.6.2026

VSLDno-2026-376

Liitteet

1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 1.1.–30.6.2026

Maakuntahallitus (mh 23.2.2026 § 24) vahvisti Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2026 käyttötalousosan käyttösunnitelman siten, että käyttötalouden tuottojen ja kulujen sitovuustasot ovat seuraavat: 1. kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla tiliryhmätaso ja 2. ohjelma- ja hankerahoitteisilla kustannuspaikoilla toimintakatetaso (0 euroa).

Talousarvion toteutumaraportin 1.1.–30.6.2026 perusteella kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla ei talousarvion 2026 käyttötalouden tiliryhmätasolla ole ennakoitavissa sellaisia kulupoikkeamia, jotka edellyttäisivät välittömiä toimenpiteitä.

Ohjelma- ja hanketoiminnan kustannuspaikoilla ei ole ennakoitavissa toimenpiteitä edellyttäviä poikkeamia.

Maakuntavaltuusto 8.12.2025 § 43 vahvisti maakunnan liiton vuoden 2026 talousarvion alijäämäksi 100 633 euroa. Alijäämä suunnitellaan katettavaksi edellisten vuosien ylijäämätililtä.

Valmistelija/lisätiedot

Petra Määttänen, hallintojohtaja
Elena Pekonen, talouspäälikkö
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen ajalla 1.1.–30.6.2026.

Päätös

Hallintojohtaja Petra Määttänen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 142

Alueiden ja maankäytön suunnittelun lainsäädäntökehys uudistuu

VSLDno-2026-380

Suomessa on käynnissä merkittävä lainsäädännön kokonaisuudistus, jolla muutetaan alueiden ja maankäytön suunnittelun koko lainsäädäntökehystä.

Vuodesta 2000 voimassa olleen maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus käynnistettiin vuonna 2018, koska lainsäädäntöä pidettiin osin vanhentuneena suhteessa ilmastonmuutoksen torjuntaan, digitalisaatioon, energiamurrokseen, investointien vauhdittamiseen sekä kuntien ja alueiden muuttuneisiin tarpeisiin. Tavoitteena on ollut sujuvoittaa kaavoitusta ja rakentamista, vahvistaa alueiden elinvoimaa sekä selkeyttää sääntelyä.

Jatkossa nämä viisi erillistä lakia korvaavat maankäyttö- ja rakennuslain ja muodostavat aluesuunnittelun ja rakentamisen lainsäädännön ytimen.

1. Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ-laki) velvoittaa siirtämään kaavojen ja rakentamisen tiedot valtakunnalliseen rakennetun ympäristön RYHTI-tietojärjestelmään. Voimassa 1.1.2024 alkaen.

2. Rakentamislaki, joka koskee rakennusten suunnittelua, lupamenettelyjä ja rakentamista. Laki tuli voimaan 1.1.2025

3. Alueidenkäyttölaki, joka koskee alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Sisältää valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakunta-, yleis- ja asemakaavoituksen sekä merialuesuunnittelun. Hallitus antoi esityksen uudeksi alueidenkäyttölaki eduskunnalle 16.4.2026

4. Yhdyskuntakehittämislaki, joka koskee kuntien maapolitiikkaa, lunastamista, kehittämiskorvauksia, tonttijakoa ja kaavojen toteuttamisen taloudellisia kysymyksiä.

5. Yhdyskuntarakentamislaki, joka koskee katuja, puistoja, yleisiä alueita, hulevesiä sekä niiden toteuttamista ja kunnossapitoa.

Näiden lisäksi suunnittelua ohjaa moninainen erityislainsäädäntö. Myös mm. uudella lunastuslailla (2025) on vaikutusta yhdyskuntarakenteen kehittämisen edellytyksiin. Aiemman lakikokonaisuuden pilkkominen eri ajankohtina voimaan tuleviin lakeihin haastaa säätelyn kokonaisuuden hallintaa ja kokonaisvaikutusten arviointia.

Maakuntakaavoitukseen vaikuttavat uusista laeista erityisesti alueidenkäyttölaki, laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä sekä osittain yhdyskuntakehittämislaki.

Uudesta alueidenkäyttölaiasta maakuntahallitus on antanut lausuntonsa kahdesti. Maakuntakaavoituksen näkökulmasta merkittävin muutos kohdistuu siihen, että maakuntakaavoituksen vaikuttavuutta on esitetty kavennettavaksi seudullisesti merkittävissä kysymyksissä.

Jo voimassa oleva laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä vaikuttaa siirtymäsäännösten mukaisella viiveellä maakuntakaavoitukseen siten että vuodesta 2028 eteenpäin maakuntakaava on laadittava tietomallimuodossa. Varsinais-Suomen

liitto ja Lounaistieto ovat aktiivisia RYHTI-tietojärjestelmän edellyttämien työkalujen kehittäjiä Manner-Suomen maakuntien liittojen käyttöön. Tätä valtakunnallisesti tärkeää kehittämistyötä tehdään eri yhteishankkeissa.

Vielä keskeneräisestä yhdyskuntakehittämislaita on ehdotettu poistettavaksi maakuntakaavaan perustuva lunastusoikeus, koska sen käyttö on ollut käytännössä hyvin vähäistä. Laissa on kuitenkin tarkoitus edelleen säilyttää yleiseen etuun liittyvä lunastusoikeus. Tarkoituksenmukaista olisi siis säilyttää maakuntakaavaan perustuva menettely esim. voimajohtojen, ratojen ja muun infrastruktuurin tai merkittävien teollisuus- ja tuotantokeskittymien toteuttamiseksi.

Valmistelija/lisätiedot

Heidi Saaristo-Levin, aluesuunnittelujohtaja
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee yllä olevan selvityksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 143

Lausunto alueellisten valtiontukien suuntaviivojen uudistamisesta

VSLDno-2026-381

Euroopan komissio on julkaissut heinäkuussa 2026 ehdotuksen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen teknisestä päivityksestä ja avannut asiasta julkisen kuulemisen, jonka määräaika on 30.9.2026. Ehdotus loisi perustan vuosien 2028–2034 alueellisia valtiontukia koskevalle sääntelylle ja kansalliselle aluetukikartalle. Ehdotuksessa päivitetään tukialueiden määrittelyn pohjana käytettävät sosioekonomiset tilastot. Alueellisilla valtiontuilla pyritään vahvistamaan alueiden kilpailukykyä, investointeja, työllisyyttä ja taloudellista kehitystä.

Alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat määrittelevät ne alueet, joilla jäsenvaltiot voivat myöntää yrityksille korotettuja investointi- ja kehittämistukia alueellisen kehityksen edistämiseksi. Suomessa nykyinen vuosia 2022–2027 koskeva aluetukikartta perustuu pitkälti harvan asutuksen kriteeriin, minkä seurauksena Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueet kuuluvat niin sanottuihin ennalta määriteltyihin C-tukialueisiin. Muilla alueilla tukialueiden nimeäminen perustuu erikseen arvioitaviin sosioekonomisiin, maantieteellisiin tai rakennemuutokseen liittyviin kriteereihin. Tukialuejako vaikuttaa suoraan siihen, millä tukitasolla yritysten investointeja voidaan julkisesti tukea.

Komission ehdotuksessa Suomen aluetukikartan väestöpeitto laajenisi nykyisestä, mikä mahdollistaisi aiempaa kattavamman aluetukikartan valmistelun tulevalle ohjelmakaudelle. Samalla Etelä-Suomen suuralue ja Varsinais-Suomi sen osana tunnistettaisiin muuttuneen geopolittisen tilanteen vuoksi osana itäistä raja-aluetta ja sisällytettäisiin ennalta määriteltyyn C-tukialueeseen. Varsinais-Suomen näkökulmasta ehdotettu muutos vahvistaisi mahdollisuuksia hyödyntää alueellisia valtiontukia muun muassa teollisten investointien, vihreän siirtymän hankkeiden sekä rakennemuutoksista kärsivien alueiden kehittämisen tukena.

Valmistelija/lisätiedot

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Miika Tiainen, edunvalvonnan erikoissuunnittelija
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. valtuuttaa Varsinais-Suomen liiton osallistumaan yhteisen Etelä-Suomen maakuntien kannanoton valmisteluun ja sen toimittamiseen komission kuulemisen määraikaan 30.9.2026 mennessä. Etelä-Suomen maakunnista Päijät-Häme, Uusimaa ja Varsinais-Suomi valmistelevat yhteistä kannanottoa.
2. antaa seuraavan liiton oman lausunnon alueellisten valtioneuvosten suuntaviivoista komission julkiseen kuulemiseen:

Varsinais-Suomen liitto pitää myönteisenä, että komission ehdotus laajentaisi Suomen aluetukikartan väestöpeittoa ja tunnistaisi itäisen raja-alueen muuttuneen toimintaympäristön. Muutos vastaa niihin huoliin, joita Varsinais-Suomi ja myös useat muut Etelä-Suomen suuralueen maakunnat esittivät suuntaviivojen osalta jo aiemmin avoimena olleessa komission julkisessa kuulemisessa. Korostamme kuitenkin, ettei pelkkä väestöpeiton laajentaminen takaa vaikuttavuutta. Ratkaisevaa on, miten tukialueet ja -tasot määritellään, kuinka rahoitus kohdennetaan ja kuinka nopeasti järjestelmä reagoi muuttuviin olosuhteisiin.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että alueellisen valtioneuvostojärjestelmän hyväksyttävyyden ja vaikuttavuuden jatkossa edellyttävät, että tukikelpoisuus ja tukitasot perustuvat alueiden tosiasiallisiin olosuhteisiin ja että tuki korjaa kehityseroja ilman tarpeettomia kilpailuvääristymiä.

Komission ehdottama muutos on Suomelle merkittävä. Sen mukaan Itä- ja Pohjois-Suomen ohella myös Etelä-Suomen suuralue kuuluisi itäisenä raja-alueena ennalta määriteltyn C-tukialueeseen, minkä ohella Suomella olisi käytössään ennalta määrittelemätöntä väestöpeittoa. Tämä avaa mahdollisuuden muodostaa vuodesta 2028 alkaen aiempaa kattavampi ja tarkoituksenmukaisempi aluetukikartta.

Venäjän vastaisen rajan sulkeutumisen ja laajemman geopolittisen mullistuksen vaikutukset ovat olleet mittavat ja ne heijastuvat koko Etelä-Suomen suuralueelle: satamien ja logistiikkakäytävien liikennevirtoihin, teollisuuden toimitusketjuihin ja raaka-ainehuoltoon, energiahuoltoon, matkailuun sekä muuttuneen toimintaympäristön edellyttämiin investointeihin.

Varsinais-Suomi on yksi Suomen merkittävimmistä vienti- ja teollisuusmaakunnista. Muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaikutukset näkyvät erityisesti meriteollisuuden, teknologiateollisuuden, satamien, logistiikan ja kansainvälisten toimitusketjujen toimintaedellytyksissä. Tästä syystä itäisen raja-alueen tunnistaminen NUTS2-tasolla on perusteltua, ja koko Etelä-Suomen suuralueen kuuluminen ennalta määriteltyn tukialueeseen tulee säilyttää suuntaviivojen viimeistelyssä.

Varsinais-Suomen esitykset suuntaviivojen jatkovalmisteluun:

1. *Tukialueiden ja -tasojen tulee perustua aitoon sosioekonomiseen tarpeeseen.* Harva asutus on ollut Suomessa hallitseva tukialueiden määrittelyn peruste. Sen rinnalla tulisi kuitenkin nykyistä systemaattisemmin huomioida alueiden taloudellinen suorituskyky, talous- ja työllisyyskehitys, väestömuutokset, rakennemuutos sekä geopolittisista muutoksista aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi huomioon tulisi ottaa alueiden erityisolosuhteet, kuten saaristoisuus ja saaristoalueiden kilpailukykyyn vaikuttavat saavutettavuushaasteet.

Näin vältetään tilanne, jossa taloudellisesti vahvat harvaan asutut alueet saavat korkeampia tukitasoja kuin alueet, joilla on vakavia rakennemuutoksen tai työllisyyden haasteita. NUTS2-tason luvut kuvaavat tilannetta: vuonna 2023 asukaskohtainen BKT oli Etelä-Suomessa (FI1C) 42 174 € ja harvaan asutussa Pohjois- ja Itä-Suomessa (FI1D) 41 477 € (Kansantalouden aluutilinpito, Tilastokeskus). Ero on käytännössä olematon, ja viimeisten 25 vuoden aikana BKT asukasta kohden on kasvanut selvästi nopeammin Pohjois- ja Itä-Suomessa (30 %) kuin Etelä-Suomessa (13 %). Myös työttömyysasteen osalta tilanne on Etelä-Suomessa tällä hetkellä Pohjois- ja Itä-Suomea huonompi suuraluetasolla vertailtaessa (13,6 % ja 13,0 %, heinäkuu 2026, KEHA-keskuksen työllisyyskatsaus). Kriteerin täydentäminen sosioekonomisilla kriteereillä parantaisi sekä oikeudenmukaisuutta että koheesiota.

2. Tukitasojen on oltava riittäviä ja oikeasuhtaisia. Pelkkä tukikelpoisuus ilman riittävää tukitasoa jää vaikutuksiltaan vähäiseksi. Käytännön kokemus osoittaa, että tuen kysyntä yrityksissä on suurinta siellä, missä tukitasot ovat korkeimmat. Kansallista tukikarttaa laadittaessa on varmistettava, että tukitasot vastaavat alueiden todellista tarvetta. Komission ja jäsenvaltioiden tulee arvioida myös tukikartan vaikutuksia yritysten sijoittumiseen, investointipäätöksiin ja alueiden väliseen kilpailuun.

3. Tukikarttojen tarkistamiseen kesken kauden tarvitaan nykyistä joustavampi ja nopeampi menettely. Vaikka väliarviointi on jo mahdollinen, menettelyn tulisi mahdollistaa nopeampi reagointi merkittäviin talouden häiriöihin, teollisuuden äkilliseen rakennemuutokseen ja turvallisuusympäristön muutoksiin myös ohjelmakauden aikana.

Kansallisen tason valmistelu

Suuntaviivojen tarjoama väestöpeitto konkretisoituu vasta kansallisessa aluetukikartassa ja rahoituksen kohdistamisessa. Varsinais-Suomen liitto edellyttää, että Suomi valmistelee uuden aluetukikartan ja tukialueiden määrittelyn avoimesti, ajantasaiseen datan perustuen ja maakuntia kuullen sekä turvaa yrityksille tasapuoliset kilpailuedellytykset koko maassa. Komission ehdotuksen tavoitteet eivät toteudu, mikäli laajentunut väestöpeitto ei johda aidosti nykyistä tasapainoisempaan aluetukikarttaan. Laajentuneen väestöpeiton hyödyntäminen edellyttää myös riittäviä kansallisia resursseja, jotta tukikelpoisuus muuttuu aina investoinneiksi ja työllisyydeksi asti.

Yhteenveto

Varsinais-Suomen liitto pyytää komissiolta, että se:

- säilyttää Etelä-Suomen suuralueen aseman ehdotuksen mukaisesti ennalta määriteltynä C-tukialueena;
- täydentää harvan asutuksen kriteeriä sosioekonomisilla kriteereillä tilastollisen päivityksen yhteydessä; ja
- joustavoittaa tukialueiden tarkistamista kesken ohjelmakauden.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 144

Varsinais-Suomen päivitetyn ilmastotiekartan kommentointikierros

VSLDno-2026-387

Varsinais-Suomen ilmastotiekartan päivityksen luonnosversio on valmistunut ja sen kommentointikierros käynnistynyt. Maakunnan toimijoilla on kommentointikierroksen aikana mahdollisuus esittää näkemyksiä ja kehittämis ehdotuksia tiekartan sisältöön. Kommentteja kerätään 21.10. asti.

Ilmastotiekartan päivityksessä on edelliseen versioon nähden vahvistettu läpileikkaavana teemana erityisesti ilmastomuutokseen sopeutumisen näkökulmaa. Tämän työn pohjana toimii keväällä valmistunut Varsinais-Suomen ilmastoriskiarvio, jossa esiteltiin riskeihin tiekartan toimenpiteillä pyritään vastaamaan. Tiekarttaan on lisätty ilmastomuutokseen sopeutumista käsittelevä osio ja lisäksi sopeutumisen edistäminen on tuotu läpileikkaavasti sektorikohtaisiin toimenpidekokonaisuuksiin. Sopeutumisen teemat korostuvat erityisen vahvasti ilmastokestävissä liikennejärjestelmäsuunnittelussa, uudis-, korjaus- ja infrarakentamisessa, maa- ja metsätaloudessa sekä maankäytön suunnittelussa.

Tiekartan vanhimmat osiot ovat jo viiden vuoden takaa, minkä vuoksi tavoitteita ja toimenpiteitä on tarkennettu ja vahvistettu vastaamaan paremmin nykypäivän tilannetta. Tiekartan peruspilarit on muutoksista huolimatta pyritty säilyttämään pääosin ennallaan. Tiekartassa asetettua hiilineutraaliustavoitetta täsmennetty vastaamaan kansallista hiilineutraaliusmääritelmää, mutta tavoitteen ydin on pysynyt samana. Varsinais-Suomen maakunnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035 niin, että

- alueen päästöt vähenevät vuoteen 2035 mennessä vähintään 80 % verrattuna vuoteen 1990.
- alueen kaikki vuotuiset käyttöperäiset kasvihuonekaasupäästöt eivät ylitä alueen vuotuisia hiilinieluja

Maakunnan ilmastovision 2035 mukaisesti *Varsinais-Suomi on elinvoimainen maakunta, jossa on ennakkoluulottomasti kehitetty ja otettu käyttöön ilmastokestäviä ratkaisuja luottaen osaamiseen, yhteistyöhön ja yhteiseen vastuuseen.* Visiossa korostetaan, että *Ilmastotyö tukee kuntien ja yritysten elinvoimaisuutta ja asukkaiden elämänlaatua.* Ilmastotiekartta linkittyikin vahvasti osaksi maakunnan vihreän siirtymän tavoitteita.

Tiekartan päivitystä on valmisteltu muun muassa kuntien, viranomaisten, tutkimuslaitosten, yritysten ja muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa järjestetyissä tapaamisissa ja teemakohtaisissa keskusteluissa. Lisäksi sektorikohtaisia luonnoksia on kommentoitu valmistelun aikana.

Varsinais-Suomen ilmastovastuujasto käsitteli luonnosta elokuun lopulla ja jaoston kommenttien pohjalta tehtiin tarkennuksia ennen julkista kommentointikierrosta. Kaikilla maakunnan toimijoilla on kommenttikierroksen aikana mahdollisuus esittää näkemyksiä ja kehittämis ehdotuksia tiekartan sisältöihin.

Päivitetty ilmastotiekartta on tarkoitus tuoda hyväksyttäväksi maakunnalliseen ilmastovastuujaostoon marraskuussa. Tiekartta viedään tämän jälkeen tiedoksi maakuntahallitukseen ja alueen kunnille.

Valmistelija/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunimi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi Varsinais-Suomen ilmastotiekartan päivitystyön etenemisen ja toteutettavan kommenttikierroksen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 145

Maakuntakaavan avoimen lähdekoodin tiedonhallinnan jatkokehittäminen (Maltti2) - hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2025-138

Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä velvoittaa maakuntien liitot tuottamaan maakuntakaavan rakennetun ympäristön Ryhti-tietojärjestelmään kansallisesti yhtenäisen tietomallin mukaisena 1.1.2029 alkaen. Tämä edellyttää maakuntien liitoilta uusien tietojärjestelmien käyttöönottoa. Ympäristöministeriö tukee kuntia ja maakuntien liittoja rakennetun ympäristön tietojärjestelmän uudistuksessa.

Ympäristöministeriö on myöntänyt Varsinais-Suomen liitolle valtionavustusta Maakuntakaavan avoimen lähdekoodin tiedonhallinnan jatkokehittäminen (Maltti2) - hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on tukea maakuntien liittojen siirtymistä Ryhti-järjestelmän mukaiseen tietomallimuotoiseen kaavoitukseen. Hankkeessa kehitetään ja viimeistellään avoimen lähdekoodin QGIS Arho -kaavoitustyökalu maakuntakaavoituksen tarpeisiin. Lisäksi hankkeessa järjestetään koulutuksia ja perehdytyksiä kaavasuunnittelijoille ja paikkatietoasiantuntijoille sekä toteutetaan testejä, joissa voimassa olevia maakuntakaavoja konvertoidaan Ryhti-järjestelmän mukaisiksi tietotuotteiksi.

Lounaistieto vastaa hankkeen toteutuksesta Varsinais-Suomen liitossa. Hankkeen toteutukseen osallistuvat myös Pohjois-Karjalan maakuntaliitto sekä Hämeen, Pohjanmaan ja Lapin liitot. Hankkeessa tehtävä tekninen kehitystyö hankitaan ostopalveluna Lounaistiedon paikkatietoympäristöä kehittävältä Gispo Suomi Oy:ltä voimassa olevan yhteistyösopimuksen perusteella. Hankkeen toteutusaika on 1.8.2026–31.3.2028. Ympäristöministeriö on myöntänyt hankkeen toteutukseen 110 000 €, josta ostopalvelujen osuus on 87 853 €. Lounaistiedon osalta hanketta toteuttaa paikkatietoasiantuntija Natalia Räikkönen. Hankkeessa ei ole omarahoitusosuutta.

Valmistelija/lisätiedot

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Antti Vasanen, tietopalvelupäällikkö
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Maakuntakaavan avoimen lähdekoodin tiedonhallinnan jatkokehittäminen (Maltti2) -hankkeen,
2. perustaa hankkeelle liiton kirjanpitoon omakatteisen kustannuspaikan ja
3. että hankkeen tilivelvollinen on edunvalvontajohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Merkittiin, että Raunio Eija poistui kokouksesta klo 11.35.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 146

Metsien vesiensuojelua ja ilmastokestävyyttä edistävä metsänhoito (LATVAT) -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2026-293

Metsien vesiensuojelua ja ilmastokestävyyttä edistävä metsänhoito (LATVAT) -hankkeen tavoitteena on parantaa metsätalouden vesiensuojelua, vahvistaa metsien ilmastokestävyyttä sekä lisätä metsänomistajien ja metsäalan ammattilaisten osaamista kestävästä metsänhoitomenetelmistä. Aurajokisäätiön koordinoimassa yhteishankkeessa osatoteuttajina toimivat Valonia, Silva ry ja Paimionjoki-yhdistys. Hanke toteutetaan Aurajoen ja Paimionjoen valuma-alueilla.

Hankkeessa yhdistyvät koulutus, metsävesikohteiden kartoitus, konkreettiset vesiensuojelutoimenpiteet sekä viestintä. Valonian vastuulla on työpaketti, jossa kartoitetaan valuma-alueiden luonnon ja vesien kannalta merkittäviä metsävesikohteita, kuten lähteitä, puroja, noroja, kosteikkoja, lampia, korpia ja ennallistettavia suoalueita. Työssä tunnistetaan kohteita, joilla voidaan vähentää ravinnekuormitusta, parantaa vesitaloutta sekä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi Valonia osallistuu kohteiden priorisointiin, maanomistajayhteistyöhön sekä kunnostus- ja suojelutoimenpiteiden suunnitteluun.

Hanke toteuttaa Varsinais-Suomen maakuntaohjelman tavoitteita vahvistamalla luonnon monimuotoisuutta, vesien hyvää tilaa, ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestävästä luonnonvarojen käyttöä. Hanke tukee myös Saaristomeri-ohjelman tavoitteita vähentämällä metsätalouden aiheuttamaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta sekä lisäämällä luonnonmukaisia vesienhallintaratkaisuja valuma-alueilla.

Hanke toteutetaan 1.10.2026-31.12.2028. Valonian osuuden kokonaiskustannukset ovat 69 000 euroa. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 306 000 euroa, joihin Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus on myöntänyt avustusta 244 800 euroa eli 80 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista vesien- ja merenhoidon valtionavustuksena Ahti-ohjelman rahoituksesta. Hankkeen etenemistä valvoo Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus.

Valmistelija/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunimi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää LATVAT – Metsien vesiensuojelua ja ilmastokestävyyttä edistävä metsänhoito -hankkeen käynnistäminen -hanketoiminnan,
2. perustaa hankkeelle oman kustannuspaikan ja
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Merkittiin, että Raunio Eija oli poissa kokouksesta asian käsittelyn ajan.
Ehdotus hyväksyttiin.

§ 147

Luonnonarvomarkkinat käyntiin maakunnissa (LUMOMAA) -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2026-375

Luonnonarvomarkkinat käyntiin maakunnissa (LUMOMAA) -hanke vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden käynnistymistä ja yhtenäistää alueiden roolia. Hanke vahvistaa Varsinais-Suomen mahdollisuuksia käynnistää konkreettisia toimia luonnonarvomarkkinan syntymiseksi. Luonnonarvomarkkinan syntyminen osaltaan vahvistaa alueiden kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen sekä torjua luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Varsinais-Suomen, Uudenmaan, Keski-Suomen sekä Pohjois-Pohjanmaan liitot sekä Suomen ympäristökeskus Syke. Varsinais-Suomen liitossa hankkeesta vastaa Valonia.

Hankkeessa maakuntien luonnonarvomarkkinat käynnistetään kutsumalla koolle sidosryhmät maakuntien luonnonarvomarkkinafoorumeihin. Hankkeessa myös tuotetaan luonnonarvojen kaupankäyntiä tukevaa viestintämateriaalia, tietoa ja muita tukimateriaaleja (maakuntien markkinaennusteet ja sopimusmallit) Varsinais-Suomen keskeisenä toimenpiteenä hankkeen myötä luonnonarvomarkkinoita pilotoidaan eli tuetaan oikeiden luonnonarvojen kaupankäyntitilanteiden syntyä sekä skaalataan hankkeen oppeja ja kokemuksia valtakunnallisesti.

Hanke tukee Varsinais-Suomen strategian toimenpiteitä:

- Tuetaan maakunnan toimijoiden ja asukkaiden valmiutta toteuttaa kestävyysmurrosta reilulla ja tehokkaalla tavalla.
- Toteutetaan vesistöjen tilaa parantavia toimia koko Saaristomeren valuma-alueella luonnon ennallistamiseksi ja vesien hyvän tilan saavuttamiseksi.
- Tehostetaan toimijoiden yhteistyötä ja luodaan maakunnan asukkaille ja mökkiläisille mahdollisuuksia osallistua Saaristomeren-työhön ja sen tukemiseen.
- Tehdään Saaristomeren tilan parantamiseen tähtäävästä toiminnasta näkyvää ja arvostettua.
- Varsinais-Suomi etenee kohti luontoposiitivisuutta.
- Tunnistetaan maankäytön kehittämiskohteiden haitalliset luontovaikutukset ja minimoidaan rakentamisesta aiheutuva luonnonarvojen heikentyminen.

Hankkeen kesto on 1.10.2026–31.12.2028. Hankkeen vastuullisena vetäjänä toimii Uudenmaan liitto. Lisäksi hankkeessa partnereina ovat Keski-Suomen sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitot sekä Suomen ympäristökeskus Syke. Hankkeen rahoitus tulee Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) vihreän siirtymän valtakunnallisesta hausta teemassa Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 616 728 €, 80 % rahoitusosuudella. Valonian osuus on 152 777 €, josta omarahoitusosuus on 30 555 €.

Valmistelija/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunmi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää LUMOMAA -hanketoiminnan,
2. avata hankkeelle kustannuspaikan ja
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Merkittiin, että Raunio Eija oli poissa kokouksesta asian käsittelyn ajan.

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 148

Energiaa ilmastotyöhön -hankkeen käynnistäminen

VSLDno-2026-352

Energiaa ilmastotyöhön -hankkeen tavoitteena on auttaa Varsinais-Suomen pk-yrityksiä tunnistamaan ja ottamaan käyttöön itselleen sopivimpia energiatehokkuuden ja päästövähennysten ratkaisuja. Toimenpiteillä tuetaan pk-yritysten keskinäistä ja kuntien elinkeinotoiminnan kanssa tehtävää yhteistyötä mm. yritysalueilla, sekä kestävyystavoitteita tukevien investointien etenemistä pk-yrityksissä ja kunnissa.

Tämän mukaisesti hankkeen toimenpiteissä:

- Selvitetään tarkemmat neuvonta- ja ratkaisutarpeet sekä potentiaaliset kohdeyritykset ja -yritysalueet seutukunnittain sekä suunnitellaan hankkeen toimenpiteet vastaamaan näihin tarpeisiin.
- Tarjotaan tietoa pk-yrityskentälle ja asianomaisille kuntien toimialoille ajankohtaisista lakivaatimuksista, tarjolla olevista tuista sekä hyvistä käytännöistä ja ratkaisuista koskien energiatehokkuuden muuttuvaa toimintaympäristöä.
- Tuetaan kuntien vuoropuhelua yritysten kanssa hankintojen osalta mm. markkinakartoitusten ja -vuoropuhelujen kautta
- Kohdennetaan toimenpiteitä 2–5 yritysalueelle maakunnassa tarkoituksena saattaa käyntiin energiatehokkuuden toimenpiteitä mm. tutustumiskäyntien, yritysesittelyjen ja tarjousprosessien vauhdittamisen kautta.

Hanke toteuttaa Varsinais-Suomen strategian 2040+ mukaisia tavoitteita ilmastopäästöjen vähentämisestä ja talouden kestävyys siirtymän vauhdittamisesta (eritoten kärkitavoite: Kestävästi elinvoimainen Varsinais-Suomi). Erityisenä kohderyhmänä ovat maakunnan alueen pk-yritykset ja niiden keskittymät kuntien yritysalueilla. Lisäksi hankkeen toimenpiteet tukevat maakunnan Älykkään erikoistumisen strategian ja Varsinais-Suomen ilmastotiekartan toimeenpanoa.

Energiaa ilmastotyöhön -hanke on saanut rahoitusta Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta, aluekehitysrahasto (EAKR). Rahoittava viranomainen on Uudenmaan liitto. Hankkeen toteutusaika on 1.10.2026–30.11.2028.

Hankkeen rahoitus kattaa enintään 70 % hyväksyttävistä tukikelpoisista nettokustannuksista. Tukea myönnetään täten yhteensä enintään 80 530 euroa hankeajalle. Omarahoitus (kuntarahoitus) on 34 512 euroa. Hankkeessa sovelletaan 40%:n Flat rate -kustannusmallia.

Valmistelija/lisätiedot

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunimi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. käynnistää Energiaa ilmastotyöhön -hanketoiminnan,
2. perustaa hankkeelle oman kustannuspaikan ja
3. että hankkeen tilivelvollinen on suunnittelujohtaja, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 149

Taloyhtiöiden energiamurros -hankkeen päättäminen

VSLDno-2022-472

Valonia toteutti Taloyhtiöiden energiamurros (TEMU) -osahankkeen 1.5.2023–30.4.2026. Hankkeen päätoteuttajana toimi Turun ammattikorkeakoulu.

Taloyhtiöiden energiamurros -hankkeen tavoitteena oli edistää Varsinais-Suomen energiasuunnittelun siirtymää kohti hiilineutraaliutta ja paikallista tuotantoa vahvistamalla yritysten ja taloyhtiöiden osaamista aurinkosähköjärjestelmien suunnittelussa ja hankinnassa. Lisäksi tavoitteena oli lisätä energiayhteisöjen hyödyntämistä taloyhtiöissä ja selvittää pilottikohteiden avulla ratkaisujen toimintaa todellisessa ympäristössä sekä osallistaa alueen toimijoita maakunnan TKI-verkostossa.

Valonian tehtävät liittyivät taloyhtiöiden osallistamiseen ja hankkeen viestintään. Hankkeen aikana järjestettiin tilaisuuksia ja infotapahtumia, joissa taloyhtiöiden hallitusten jäseniä, asukkaita ja isännöitsijöitä neuvottiin ja parannettiin valmiuksia aurinkosähköinvestointeihin Varsinais-Suomessa. Lopputuotoksena syntyivät Taloyhtiön aurinko-opas, aurinkosähkölaskuri, tarjouspyyntöpohja ja energiayhteisön perustamisohje. Lisäksi kehitettiin klinikkamalli taloyhtiöiden yksilölliseen neuvontaan hankintaprosessin eri vaiheissa.

Hankkeen aikana havaittiin, että taloyhtiöiden tietoisuus energiayhteisöistä ja aurinkosähköstä oli oletettua vähäisempää, ja taloyhtiöiden kiristynyt taloustilanne on hidastanut aurinkosähköinvestointien kasvua. Nämä tekijät ohjasivat toiminnan painopisteen pilotoinnin tukemisesta valmiuksien ja osaamisen rakentamiseen. Muutos osoittautui oikeaksi: hankkeen loppuvaiheessa yhteydenotot ja kiinnostus kasvoivat selvästi. Kehitetyt materiaalit ovat levinneet Kiinteistöliiton, Motivan ja alueellisten energianeuvojien kautta valtakunnalliseen käyttöön ja palvelevat taloyhtiöitä hankkeen päättymisen jälkeen.

Hanke tuki seuraavia Varsinais-Suomen maakuntastrategian toimenpiteitä:

1. Tuodaan vihreän siirtymän innovaattorit ja sijoittajat yhteen kokeilemaan uusia toimintamalleja ja -tapoja ja etsimään avauksia yhteistyölle,
2. Toteutetaan pilotointi- ja demonstraatiokohteita, joilla edistetään alueen ympäristö- ja ilmastohaasteiden ratkaisujen kaupallistamista ja levittämistä sekä
5. Rakennetaan hiilineutraalia energiasuunnittelua Varsinais-Suomen ilmastotiekartan mukaisesti.

Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 135 934,04 euroa, joihin saatiin EAKR-rahoitusta 97 466,08 euroa. Valonian omarahoitusosuus oli 30 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Hankkeen kustannuspaikalle jäi ylijäämää 4 355,05 euroa, mikä johtui rahoitusmallin kiinteämääräisistä korvattavista osuuksista (flat rate). Lisäksi kustannuspaikalle jäi 4 000 euron varaus, joka siirrettiin ennakoiden kattamaan henkilöstökustannusten tappioita, mutta kiinteämääräinen flat rate riitti kattamaan myös nämä.

Lisätiedot: energia-asiantuntija Liisa Harjula p.040 1820 412

Valmistelija

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
etunimi.sukunimi@valonia.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Taloyhtiöiden energiamurros -hankkeen tulokset ja
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 6057 ja siirtää ylijäämän 8 355,05 euroa Valonian kustannuspaikalle 6010.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 150

Location Innovation Hub -hankkeen päättäminen

VSLDno-2022-426

Lounaistieto oli mukana toteuttamassa Location Innovation Hub -hanketta ajalla 1.1.2023–31.12.2025.

Sijaintitiedon ja -teknologian osaamiskeskus Location Innovation Hub (LIH) on osa EU:n digitaalisten innovaatiohubien verkostoa (EDIH). LIH-hankkeen tavoitteena oli tukea yrityksiä ja julkisen sektorin organisaatioita digitaalisten kyvykkyyksien kehittämisessä ja sijaintitiedon tehokkaammassa hyödyntämisessä. LIH:n asiakkaat ovat saaneet tukea liiketoiminnan kehittämiseen, uusien teknologioiden hyödyntämiseen ja tietoa rahoitusmahdollisuuksista.

LIH:n ensimmäisellä toimintakaudella 2023–2025 Lounaistieto toimi innovaatiohubin partneriverkoston jäsenenä ja Turun aluetoimistona. Lounaistieto koordinoi viestinnän ja koulutuksen työpaketin toimintaa ja järjesti aluetapahtumia Turussa. Aluetoimintaa toteutettiin läheisessä yhteistyössä Turun yliopiston maantieteen ja geologian laitoksen kanssa.

LIH:n vahvuutena on ollut laaja toimijaverkosto, joka koostuu niin yrityksistä, tutkimuslaitoksista ja yliopistoista kuin julkisen sektorin toimijoistakin. Ensimmäisellä toimintakaudella Maanmittauslaitoksen lisäksi mukana oli yhteensä 27 partneria ja 20 muuta yhteistyökumppania. LIH:n toiminta jatkuu 2026–2028 hankkeen toisella toimikaudella, jossa Lounaistieto toimii Turun alueen tapahtumatoimintaa tukevana liitännäisjäsenenä.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 64 291,32 euroa. Hankkeen kustannuksista EU-rahoitus kattoi 32 822,25 euroa ja Business Finlandin rahoitus 19 693,00 euroa. Omarahoitus 11 829,82 euroa katettiin tietopalvelupäällikön työpanoksella ja aiempien hankkeiden ylijäämillä. Hankkeen kustannuspaikalle kertyi ylijäämää 397,11 euroa.

Valmistelija/lisätiedot

Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
Antti Vasanen, tietopalvelupäällikkö
Maiju Kähärä, verkostokoordinaattori
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi LIH-hankkeen tulokset ja
2. sulkea hankkeen kustannuspaikan 7046 sekä siirtää ylijäämä 397,11 euroa Lounaistiedon kustannuspaikalle 7013.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 151

Vuoden 2027 kokousaikataulu

VSLDno-2026-370

Maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen vuoden 2027 kokousaikataulusta päättäminen.

Valmistelija/lisätiedot

Petra Määttänen, hallintojohtaja
Sanna Reuna, hallinnon assistentti
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää kokousaikataulusta vuodelle 2027 sillä varauksella, että nopeita päätöksiä vaativat, ennalta arvaamattomat asiat saattavat aiheuttaa aikatauluun muutoksia:

Maakuntavaltuusto:

ma 7.6.2027 klo 10.00

ma 13.12.2027 klo 10.00

Maakuntahallitus:

ma 18.1.2027 klo 10.00 (Varapäivä. Perutaan, jos ei asioita)

ma 15.2.2027 klo 10.00

ma 22.3.2027 klo 10.00

ma 19.4.2027 klo 10.00

ma 17.5.2027 klo 10.00

ma 14.6.2027 klo 10.00

ma 30.8.2027 klo 10.00

ma 20.9.2027 klo 10.00

ma 18.10.2027 klo 10.00

ma 15.11.2027 klo 10.00

ma 20.12.2027 klo 10.00

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 152

Aluesuunnittelujaoston 24.8.2026 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat

Aluesuunnittelujaoston 24.8.2026 pöytäkirja:

- Lausunto Dragsfjärdin läntisen saariston rantaosayleiskaavan muutoksesta, osa-alue 1
- Lausunto Kivijärven tuulivoimapuiston osayleiskaavaaluonnoksesta
- Lausunto Pakurlan asemakaavaaluonnoksesta
- Lausunto Loimaan Eteläkaaren ja vt 9:n ympäristön asemakaavan ja asemakaavan muutosehdotuksesta
- Lausunto Vuoritien liikekorttelin asemakaavanluonnoksesta
- Lausunto Valhojan Maansiirto Oy:n Isonummen sora-alueen maa-aineslupahakemuksesta
- Lausunto Alhonojan aurinkovoiman osayleiskaavanluonnoksesta
- Lausunto Haakanniemen ranta-asemakaavasta
- Lausunto asemakaavanmuutosehdotuksesta Pitkämäen kaupunginosaan (os. Alakyläntie 1 ja 3 sekä Pitkämäenkatu 4 ja 6) Pitkämäen liikekeskus (33/2006)

Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:

Kustavin kunta: Kaurissalo-Kiparluodon ranta-asemakaavanluonnos (308/11.6.2026)
Laitilan kaupunki: Laitilan Luku- ja Särkijärven ranta-asemakaavaaluonnokset (299/4.6.2026)

Laitilan kaupunki: Samppanummen teollisuusalueen asemakaavanmuutoksen ja laajennuksen luonnos (354/10.8.2026)

Liikenne- ja viestintävirasto: Hallituksen lakiesitys väylälakien ja niihin liittyvien lakien muuttamisesta (337/23.6.2026)

Lupa- ja valvontavirasto: Finnsementti Oy:n Paraisten tehtaan kierrätysmateriaalien määrän lisäämisen YVA-ohjelma (312/15.6.2026)

Lupa- ja valvontavirasto: Venna Oy:n Turun Tortinmäen lypsykarjatuotannon laajennuksen YVA-ohjelma (317/16.6.2026)

Maa- ja metsätalousministeriö: Valtioneuvoston asetusluonnos metsästyslaissa säädetyn poikkeusluvun annetun asetuksen 3 ja 8 § muuttaminen (342/26.6.2026)

Maa- ja metsätalousministeriö: Ehdotus lohi- ja meritaimenstrategiaksi Itämeren alueelle vuosiksi 2026–2038 (346/30.6.2026)

Mynämäen kunta: Veraisen Sora Oy:n ylijäämämaa-ainesten läjityksen ympäristölupa- ja aloittamislupahakemus (313/15.6.2026)

Paimion kaupunki: Naskarlan lammen alueen asemakaavanmuutosluonnos (338/24.6.2026)

Someron kaupunki: Asemakaavan muutos kantatien 52 kiertotien sekä Joensuuntien risteyksessä (347/30.6.2026)

Suomen ympäristökeskus: Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Delta North -merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (95/9.3.2026)

Suomen ympäristökeskus: Päivitetty Viron vedenalaisen EstLink 3 -sähkökaapelin

ympäristövaikutusten arviointimenettely (297/2.6.2026)

Työ- ja elinkeinoministeriö: Hallituksen esitysluonnos vesilain muuttamisesta (319/16.6.2026)

Uudenkaupungin kaupunki: Uudenkaupungin Calortecin alueen eli VIII kaupunginosan korttelin 43 tonttien 2-7- vaiheasemakaava (326/18.6.2026)

Uudenkaupungin kaupunki: Haimion ranta-asetusalueen muutos II (328/22.6.2026)

Ympäristöministeriö: Valtioneuvoston asetus alueidenkäytöstä (321/18.6.2026)

Ympäristöministeriö: Eräiden Kansallispuistoista annettujen lakien muuttaminen (340/24.6.2026)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen [liiton verkkosivuilla](#).

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 24.8.2026 tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 153

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä kuntalain § 92 mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 154

Tiedoksi annettavat asiat

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

§ 155

LISÄPYKÄLÄ: Markkinointiyhteistyö Turun kaupungin kanssa

VSLDno-2026-394

Varsinais-Suomen kansainvälinen saavutettavuus on alueen elinkeinoelämän, matkailun ja kilpailukyvyn kannalta strateginen kysymys. Toimivat lehtoyhteydet ovat osa alueen toimintaa mahdollistavaa infrastruktuuria.

Turun lentoaseman lentoliikenne ei ole palautunut pandemiaa edeltäneelle tasolle. Vuonna 2019 Turun lentoasemalla oli noin 453 000 matkustajaa, kun vuonna 2025 matkustajia oli noin 279 000. Alueella on kasvavaa matkustuskysyntää, mutta kentän nykyinen reittitarjonta ei täysin palvele sitä.

Tavoitteena on yksittäisten reittien sijaan rakentaa kansainvälinen yhteysverkosto, joka vahvistaa maakunnan saavutettavuutta, tukee alueen kilpailukykyä ja muodostaa riittävän ympärivuotisen matkustajapohjan liikenteen pitkäjänteiselle kehittymiselle. Suorat yhteydet Keski- ja Länsi-Eurooppaan lyhentäisivät matkaketjuja ja parantaisivat Varsinais-Suomen kansainvälistä saavutettavuutta. Turun läntisen sijainnin vuoksi suorien lentojen lyhyemmät lentosektorit ja suoraviivaisemmat matkaketjut parantavat myös lentoyhtiöiden operatiivista tehokkuutta ja pienentävät matkaketjun hiilijalanjälkeä.

Maakunnassa on tehty pitkään järjestelmällistä kehitystyötä Turun kansainvälisen lentoverkoston kasvattamiseksi ja uusista yhteyksistä on neuvoteltu useiden lentoyhtiöiden kanssa. Tällä hetkellä valmistelussa on tunnistettu toimija, jonka kanssa on realistinen mahdollisuus edetä uusien reittien avaamista koskeissa keskusteluissa. Mahdollisuuksia yhteistyöhön myös muiden lentoyhtiöiden kanssa edistetään edelleen.

Uusien suorien kansainvälisten lentoyhteyksien avaaminen ja hyödyntäminen edellyttää alueelta aktiivisia markkinointitoimia sekä määräraikaista taloudellista panostusta reittien tunnettuuden, kysynnän ja matkustajapohjan rakentamiseksi. Markkinointiyhteistyö ja lentosaavutettavuuden edistäminen on panos koko maakunnan kehittämiseen. Toteutuessaan hyödyt jakautuvat kunnille, yrityksille, matkailuelinkeinolle, korkeakouluille, tapahtumille, kansainväliselle työvoimalle sekä laajemmin alueen investointi-, veto- ja pitovoimalle. Siksi myös markkinointiyhteistyön rahoitus pohjaa on perusteltua tarkastella alueellisena kokonaisuutena.

Varsinais-Suomen kuntajohtajakokouksen 28.8.2026 toimeksiannon mukaisesti Varsinais-Suomen liitto neuvottelee Turun kaupungin kanssa markkinointiyhteistyöstä. Valmistellussa yhteistyömallissa Turun kaupunki vastaa markkinoinnin käytännön toteuttamisesta ja mahdollisista palveluntuottajasopimuksista. Varsinais-Suomen liiton roolin on tähän tarkoitukseen osoitetun rahoituksen kokoaminen alueen kunnilta maksuosuuksina.

Neuvoteltavan markkinointiyhteistyön laskennallinen kustannustaso on enimmillään noin 1,3 miljoonaa euroa kolmen vuoden sopimuskaudella. Ensimmäisen vuoden rahoitus on arviolta 300 000 euroa, vuonna 2028 summa olisi 400 000 euroa ja

vuonna 2029 summa olisi 600 000 euroa. Lopullinen vuosittainen ja kokonaisrahoitus määräytyy neuvottelujen ja toteutuvan palvelukokonaisuuden perusteella. Maakuntahallitukselle tuodaan hyväksyttäväksi alustava talousarvio ja taloussuunnitelmaluonnos vuosille 2027–2029, johon on tehty edellä kuvattu 300 000 euron varaus.

Sopimusneuvottelut ja markkinointiyhteistyön järjestely ovat vielä kesken. Tässä vaiheessa esitetään periaatepäätöstä ja valtuutusta jatkaa asian valmistelua sekä edetä neuvotteluissa. Asiaa koskevat sopimukset tuodaan erikseen maakuntahallituksen hyväksyttäväksi.

Talousarvioon ehdotetun muutoksen mukaan liitto keräisi tarvittavan rahoituksen vuosittain jäsenkunnilta korottamalla vastaavalla summalla kuntien maksuosuutta. Sopimusjärjestelyissä on selkeästi todettava, että liitolle ei synny velvollisuutta rahoittaa markkinointiyhteistyötä nykyisistä hanke- ja kuntarahoitteiseen toimintaan tarkoitetuista varoista.

Valmistelija/lisätiedot

Jyri Arponen, maakuntajohtaja
Petra Määttänen, hallintojohtaja
Malla Rannikko-Laine, edunvalvontajohtaja
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. jatkaa markkinointiyhteistyön valmistelua ja sopimusneuvotteluja Turun kaupungin kanssa.
2. että neuvotellut sopimukset yhteistyö- ja rahoitusmallista tuodaan erikseen maakuntahallituksen hyväksyttäväksi.
3. että asian kiireellisyyden takia pöytäkirja tarkastetaan tämän asiakohdan osalta kokouksessa.

Päätös

Turun kaupungin elinvoimajohtaja Vesa Palnder esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntahallitus, § 119, 24.08.2026

Maakuntahallitus, § 156, 21.09.2026

§ 156

LISÄPYKÄLÄ: Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027–2029

VSLDno-2026-273

Maakuntahallitus, 24.08.2026, § 119

Liitteet

1 Alustava talousarvio 2027 elokuu

Maakuntahallitus 24.8.2025 käsittelee alustavan talousarvion ja taloussuunnitelmaluonnoksen sekä varaa jäsenkunnille mahdollisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan: "Taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain." Kuntien esitykset sekä lopullinen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys käsitellään maakuntahallituksessa 16.11.2026 ja viedään 7.12.2026 maakuntavaltuuston päätettäväksi. Varsinais-Suomen liiton yhteistyökomitea käsittelee talousarvion ja toimintasuunnitelmaluonnoksen syksyllä 2026.

Maakuntavaltuusto on vahvistanut vuoden 2025 tilikauden tulokseksi 60 280 euroa ylijäämää ja kuluvan vuoden 2026 arvioiduksi alijäämäksi yhteensä 100 633 euroa. Nykyisillä toimintatuotoilla vuodesta 2027 arvioidaan tulevan alijäämäinen 130 462 euroa. Alijäämä suunnitellaan katettavaksi edellisten tilikausien ylijäämätililtä. Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista, joihin ei ole suunniteltu korotuksia.

Valmistelijat/lisätiedot

Jyri Arponen, maakuntajohtaja
Petra Määttänen, hallintojohtaja
Elena Pekonen, talouspäälikkö
etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus hyväksyy Varsinais-Suomen liiton alustavan talousarvion 2027 ja taloussuunnitelmaluonnoksen 2027–2029 sekä päättää toimittaa sen jäsenkunnille ja varata kunnille tilaisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Päätös

Hallintojohtaja Petra Määttänen esitteli asian.

Ehdotus hyväksyttiin.

Maakuntahallitus, 21.09.2026, § 156

Liitteet

1 Alustava talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027–2029 21.9.2026 mh

Vuoden 2027 talousarvioon ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmaan on tehty uusi varaus Turun kaupungin kanssa tehtävään markkinointiyhteistyöhön liittyen. Turun lentoaseman yhteyksien kehittäminen ja niiden täysimittainen hyödyntäminen edellyttävät aktiivisia markkinointitoimia sekä määräaikaista taloudellista panostusta.

Valmistellussa markkinointiyhteistyömallissa Turun kaupunki vastaa markkinoinnin käytännön toteuttamisesta ja mahdollisista palveluntuottajasopimuksista. Varsinais-Suomen liiton roolina olisi tähän tarkoitukseen osoitetun rahoituksen kokoaminen alueen kunnilta maksuosuuksina. Yhteistyösopimukseen perustuvia kustannuksia ei ole tarkoitus kattaa liiton nykyisiin tehtäviin osoitetuista kuntien maksuosuuksista, vaan maksuosuuksiin vuosittain tehtävällä korotuksella.

Markkinointiyhteistyön kustannuksiksi arvioidaan noin 1,3 miljoonaa euroa kolmen vuoden sopimuskaudella. Ensimmäisen vuoden rahoitus on arviolta 300 000 euroa, vuonna 2028 summa olisi 400 000 euroa ja vuonna 2029 summa olisi 600 000 euroa.

Maakuntahallitus käsittelee alustavan talousarvion ja taloussuunnitelmaluonnoksen vuosille 2027–2029, johon on tehty edellä kuvattu 300 000 euron varaus.

Maakuntahallitus varaa jäsenkunnille mahdollisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Kuntien esitykset sekä lopullinen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys käsitellään maakuntahallituksessa 16.11.2026 ja viedään 7.12.2026 maakuntavaltuuston päätettäväksi. Varsinais-Suomen liiton yhteistyökomitea käsittelee talousarvion ja toimintasuunnitelmaluonnoksen syksyllä 2026.

Nykyisillä toimintatuotoilla vuodesta 2027 arvioidaan tulevan alijäämäinen 109 662 euroa. Alijäämä suunnitellaan katettavaksi edellisten tilikausien ylijäämätililtä. Vuodelle 2027 markkinointiyhteistyöhön tehty varaus 300 000 euroa korottaa kuntien maksuosuuksia, jotka olisivat yhteensä 4 199 00 euroa.

Valmistelija/lisätiedot:

Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Petra Määttänen, hallintojohtaja

Elena Pekonen, talouspäälikkö

etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus hyväksyy Varsinais-Suomen liiton alustavan talousarvion 2027 ja taloussuunnitelmaluonnoksen 2027–2029 sekä päättää toimittaa sen jäsenkunnille ja varata kunnille tilaisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhakukielto

§138, §139, §140, §141, §142, §143, §144, §145, §146, §147, §148, §149, §150, §151,
§152, §153, §154, §155, §156

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.